

A Pécsi Ítéltábla a dr. Hegedűs Éva ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Molnár Péter ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **I.rendű alperes neve** I. rendű és **I.rendű alperes neve** II. rendű (I-II. rendű alperesek címe) alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 2011. szeptember 29. napján kelt 10.P.20.715/2011/6. számú ítélete ellen a felperes által 7. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja.

Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül egyetemlegesen 17.600.000,- (tizenhétmillió-hatszázezer) forintot, és annak 2005. május 23-tól a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

Kötelezi az I. és II. rendű alperest annak tűrésére, hogy a felperes a fenti követelését a p.-i 37833 hrsz.-ú ingatlan I. és II. rendű alperes tulajdonában álló 1/4-1/4 tulajdoni hányadából kielégíthesse.

A felperest terhelő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 18.000,- (tizennyolcezer) forintra leszállítja.

Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy fizessenek meg az államnak - az illetékes adóhatóság felhívására - egyetemlegesen 882.000,- (nyolcszáznyolcvankettőezer) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül egyetemlegesen 1.000.000,- (egymillió) forint elsőfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg az államnak - az illetékes adóhatóság felhívására - egyetemlegesen 900.000,- (kilencszázezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Kötelezi az I. és II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül egyetemlegesen 500.000,- (ötszázezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 1996-ban a felperes és házastársa 1/2-1/2 arányban megvásárolták a L.-L. Kft. üzletrészeit. A kft. ügyvezetője ezt követően is az I. rendű alperes maradt, a kft. neve D. Kft.-re változott. A II. rendű alperes a kft.-vel munkaviszonyban állt. A tulajdonosváltást követően a kft. számottevő beruházást eszközölt az ingatlanon, amelyhez a felperes és házastársa 6.000.000,- forint tagi kölcsönt nyújtott. A beruházás keretében öt beállós műhely, iroda és autómosó épült, a működéshez folyamatosan 5 db bemutató autóra volt szükség, így a kft.-nek 1999-től kezdődően folyószámlahitele is volt. 2002-ben a korábbi márkaszerződést a cég nem hosszabbította meg, ezt követően jelentős ügyfélkört veszített, mert a márkaszervizt sem tudta működtetni.

A D. Kft. először a P. Banknál, majd a Postabanknál, ezt követően pedig az E. Banknál rendelkezett folyószámlahittel, amely kezdetben 20, majd 25 illetve 30 millió forint keretösszegre vonatkozott.

Az I. rendű alperes ügyvezető kedvező pénzügyi konstrukció reményében pénzügyintézetet kívánt váltani, 2005-ben a H. Bankkal kötött folyószámla-szerződést, ezzel kívánta törleszteni a cég E. Banknál fennálló hiteltartozását. A hitelhez a kft. tulajdonában álló ingatlan fedezetként került a szerződésbe. A pénzügyintézetváltás kapcsán taggyűlési jóváhagyásra volt szükség, a kft. taggyűlése 2005. május 23-án meghozott határozatával hagyta jóvá a kft.-nek a H. Bank Rt.-vel megkötött 27 millió forint keretösszegű hitelszerződését.

Ugyanezen a napon a felperes és az I. rendű alperes S.-né dr. H. Á. ügyvéd által készített és ellenjegyzett megállapodás megnevezésű okiratot írt alá, amelynek 2./ pontjában az I. rendű alperes, mint ügyvezető úgy nyilatkozott, hogy 27 millió forint összegű hitelt vett fel a H. Bank Rt.-től, amely hitel fedezeteként a bank javára jelzálogjog került bejegyzésre a D. Centrum Kft. tulajdonában álló ingatlanra. Az I. rendű alperes a hitel felvételéhez nem kérte a taggyűlés hozzájárulását annak ellenére, hogy a társasági szerződés rendelkezései szerint a taggyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozott az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelynek értéke a törzstőke legalább 1/4 -ét meghaladja. A megállapodás 3./ pontjában azt rögzítették, hogy az I. rendű alperes, mint társasági ügyvezető a társasági szerződés megszegésével okozott károkért teljes vagyonával felel, így a hitelösszeg hitelszerződés szerinti visszafizetéséig és az ingatlanok tehermentesítéséig, amely előreláthatólag 4 évig tart, az I. rendű alperes és más kötelezettek külön opciós szerződés szerint opciós jogot engednek a tulajdonukban álló ingatlanokra, az ügyvezető helytállási kötelezettségének biztosítására, a felperes javára.

2005. május 26. napján a felperes jelzálogszerződést kötött az I. és II. rendű alperesekkel az alperesek 1/4-1/4 arányú tulajdonát képező p.-i 37833 hrsz.-ú ingatlan terhére, az I. rendű alperesnek a felperessel szemben fennálló helytállási kötelezettsége biztosítására, 27 millió forint és járulékai erejéig.

2007. augusztus 30-án az I. rendű alperes helytállási kötelezettségének biztosítására a felperes a II. rendű alperessel opciós szerződést kötött, a II. rendű alperes tulajdonát képező külterületi ingatlanok vonatkozásában. Ezen kívül egy balatoni ingatlanra is opciós szerződést kötöttek, amelyet utóbb módosítottak és a balatoni ingatlan terhére jelzálogjog alapítása történt.

A megállapodást követő években a folyószámla-hitel visszafizetésére a kft. részére nyújtott tagi kölcsönből és az A. Banknál felvett hitelből került sor. A hitel visszafizetését követően a felperes élt a II. rendű alperessel szemben fennálló opciós jogával és a II. rendű alperes tulajdonában álló külterületi ingatlanok tulajdonjogának megszerzésével 9 millió forint felperes által elismerten megfizetésre került. Ezen túl a felperes az I. rendű alperessel szemben fennálló követeléséből 3 millió forintot a D. Kft.-re engedményezett.

2010. májusában a felperes akkori jogi képviselője dr. M. Z. ügyvéd előtt készült újabb zálogszerződés és nyilatkozat, amelyeknek az aláírását követően az I. rendű alperes jogi képviselőhöz fordult, erre figyelemmel a felperes azonnali hatállyal elbocsátotta az alpereseket, amely miatt munkaügyi per van folyamatban.

A felperes leszállított keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az I. rendű alperest 17.600.000,- forint tőke és annak 2005. május 23-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata és perköltség megfizetésére, továbbá az I. és II. rendű alperest annak tűrésére, hogy az I. rendű alperest terhelő összeg és járulékai erejéig a felperes a p.-i 37833 hrsz.-ú ingatlan I. és II. rendű alperesi 1/4-1/4 tulajdoni illetőségéből kielégítést kereshessen.

Az I. és II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték arra hivatkozva, hogy a 2005. május 23-ai megállapodás és a jelzálogjogot alapító szerződés jogszabályba (rég. Gt. 29. § (1) bekezdés) ütközik, ezért érvénytelen, másodlagosan, kifogás útján a szerződéseket megtámadták kényszerre, fenyegetésre illetve tévedésre hivatkozva.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest az I. és II. rendű alperesek, mint egyetemleges jogosultak javára 1.425.000,- forint elsőfokú perköltség, valamint az állam javára 900.000,- forint le nem rótt elsőfokú eljárási illeték megfizetésére.

Megállapította ítélete indokolásában, hogy a felperes a kereseti kérelmét a 2005. május 23-án kelt megállapodásra és az azt biztosító jelzálogszerződésre alapította. Nem fogadta el az alpereseknek azt a védekezését, hogy a 2005. május 23-ai megállapodás a rég. Gt. 29. § (1) bekezdésébe ütköző volta miatt semmis lenne, kifejtve, hogy a szerződési szabadság elvéből fakadóan a felek a szerződések tartalmát szabadon állapíthatják meg, s jogszabály nem mondja ki

jogkövetkezményként a Gt. 29. § (1) bekezdésében írtakkal ellentétes szerződés semmisségét.

A felperes által az elsőfokú eljárás során becsatolt nyomozást megszüntető határozat tartalmára tekintettel alaptalannak találta az alperesek megtámadási kifogását a kényszer, fenyegetés tekintetében, ugyanakkor megalapozottnak ítélte a Ptk. 210. § (2) bekezdése alapján, a perben tanúként meghallgatott S.-né dr. H. Á. vallomása nyomán, megállapítva, hogy a perben az alperesek bizonyították, hogy az eljáró ügyvéd munkakörében az együtt jelenlévő feleknek a jogszabály tartalmára nézve téves tájékoztatást adott, és ez vezette az I. rendű alperest a megállapodás aláírására. A megtámadási kifogás alaposságára tekintettel a megállapodás érvénytelenségét állapította meg, amelyre tekintettel a marasztalásra irányuló kereseti kérelmet elutasította. A keresettel érintett jelzálogszerződés tekintetében kifejtette, hogy az az érvénytelen alap-megállapodást biztosító mellékkötelezettség volt, ezért a jelzálogszerződés alapján érvényesített kielégítés tűrésére kötelezés iránti kereseti kérelmet is alaptalannak találta.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset teljesítése, valamint az alperesek perköltségben való marasztalása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést, másodlagosan felvetve az I. rendű alperes ellen folyamatban lévő büntetőeljárás jogerős befejezéséig a per tárgyalása felfüggesztésének lehetőségét is, utalva arra, hogy a felperes keresetét bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére is alapította.

Kifogásolta a fellebbezés az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyességét abban a részében, hogy az I. rendű alperes 2005-ben kedvező hitelkonstrukció reményében kívánt pénzügyi intézetet váltani, illetőleg, hogy a 2010. évi zálogszerződés és nyilatkozat aláírását követően, az I. rendű alperes ügyvédhez fordulására figyelemmel történt a felperes részéről az alperesek felé az azonnali hatályú felmondás.

Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet indokolása hiányos tekintetben, hogy a kft. vagyonában 27 millió forintos hiány volt, illetőleg, hogy ezt a hiányt mi okozta. Arra utalt, hogy a csatolt mérlegadatok szerint - az I. rendű alperes védekezésével szemben - a kft. ingatlanában végzett beruházás nem 100 millió, hanem 10 millió nagyságrendű volt, amelyre a cégnek a törzstőke emelésből illetve a felperes és felesége által folyósított tagi kölcsönből megfelelő fedezete volt, valamint arra, hogy a 27 millió forint hollétéről, annak felhasználásáról a hiány keletkezésének okáról az I. rendű alperes számot adni nem tudott.

Kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában azt rögzítette, hogy a keresetét a 2005. május 23-án kelt megállapodásra és az azt biztosító jelzálogszerződésre alapította. Előadta, hogy keresetét bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére és bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti jelzálogjoggal biztosított követelésre, illetve a 2010. május 3-án kelt, dr. M. Z. ügyvéd által készített zálogszerződésre és nyilatkozatra is alapította, keresetének összecszerűségét éppen e megállapodásokban foglalt elszámolásra tekintettel

szállította le 17.600.000,- forintra. Sérelmezte, hogy e jogcímek és szerződések tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét nem indokolta.

Állította, hogy az I. rendű alperes a 2005. május 23-ai megállapodás és az azt követő opciós és jelzálogszerződések, illetőleg a II. rendű alperes a tulajdonában álló ingatlant terhelő jelzálogszerződés és opciós szerződések aláírása során nem volt jogi tévedésben, a megállapodás, a zálogszerződések és opciós szerződések aláírására az alperesek és családtagjaik részéről azért került sor, mert az I. rendű alperes ilyen módon akarta elkerülni a jogszabályba ütköző magatartása miatti büntetőjogi felelősségre vonást. Előadta, hogy az I. rendű alperes S.-né dr. H. Á. ügyvéd vallomásával bizonyítottan kötelességszegő magatartását belátta, erre tekintettel vállalt kártérítési felelősséget a cég tulajdonosa felé azzal, hogy a vállalt kártérítési kötelezettség összegét a 2005. május 26-ai jelzálogszerződés rögzítette. Ilyen módon a Gt. 29. § (1) bekezdésére vonatkozó esetleges téves tájékoztatás a szerződés megkötése szempontjából nem volt lényeges, hiszen nem e jogszabályhelyre, hanem saját kötelességszegő magatartására tekintettel vállalt kártérítési felelősséget az I. rendű alperes a felperes felé.

Utalt arra is, hogy az alperesek jogi tévedésre alapított megtámadási kifogása azért is alaptalan, mert a Ptk. 210. § (2) bekezdésében írt együttes jelenlét egyik, a kereset alapjául szolgáló megállapodás tekintetében sem állapítható meg, a megállapodások aláírása ugyanis nem a felek együttes jelenlétében történt.

Hivatkozott arra is, hogy a 2010. májusában dr. M. Z. ügyvéd által készített zálogszerződés és megállapodás a korábbi szerződések megerősítésének minősül, amelyre tekintettel a Ptk. 236. § (4) bekezdése alapján az alperesek megtámadási joga megszűnt. Előadta, hogy dr. M. Z. ügyvéd az általa készített szerződések megkötésekor a jelenlévő feleknek a jogszabályoknak megfelelő tájékoztatást adott, így a felek - a szerződés megkötése szempontjából lényegesnek nem minősülő - a régi Gt. 29. § (1) bekezdésével kapcsolatos jogi tévedésben e megállapodások aláírásakor már nem lehettek. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság irányadó gyakorlatára, amely szerint az alperesek terhére kell értékelni azt a körülményt, hogy a szerződéskötés körülményeire és az elhangzott tájékoztatás tartalmára vonatkozóan tanúként kihallgatni kért dr. M. Z. ügyvéd részére az ügyvédi titoktartás alóli felmentést nem adták meg.

A felperes fellebbezésében előadott álláspontja szerint a Pp. 4. §-a nem zárja el a polgári perben eljáró bíróságot attól, hogy büntető ítélet hiányában is kimondja ítélete indokolásában a bűncselekmény elkövetését, és így kártérítésben marasztalja az alperest.

Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban elfoglalt jogi álláspontját, hogy amennyiben a társaság ügyvezetője a társaságnak kárt okoz, ez egyben a tagnak az üzletrészben megtestesülő vagyoni értékű joga tekintetében is károsodást jelent, amely miatt az ügyvezető a tag felé a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján tartozik kártérítési felelősséggel.

Az I. és II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Arra hivatkoztak, hogy az alperesek valamennyi, a perben szereplő szerződés tekintetében előterjesztették megtámadási kifogásukat. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság helytállóan vonta le azt a jogi következtetést, hogy a Ptk. 210. § (2) bekezdése alapján előterjesztett megtámadási kifogás alapos, ugyanis a jogszabály nem azt kívánja meg, hogy együttesen legyenek jelen a felek a téves jogi tájékoztatás adásakor, hanem azt, hogy mindegyik félnek ugyanolyan téves tájékoztatást adjon a jogi képviselő. Megítélésük szerint a 2005. május 23-ai megállapodás egyértelműen a Gt. 29. §-ára utal, s abban semmilyen formában nem jelenik meg az, hogy a Gt. alapján a károkozó nem a tagnak, hanem a társaságnak tartozik kártérítési felelősséggel. Álláspontjuk szerint a 2010. májusában dr. M. Z. ügyvéd előtt aláírt zálogszerződés és megállapodás nem tekinthető egy korábban fennálló tartozás elismerésének, és a zálogszerződés tartalmából az sem állapítható meg, hogy a tag felé fennálló kártérítési felelősség tekintetében milyen tájékoztatást adott az ügyvéd, hiszen a zálogszerződés 7./ pontja a zálogjog jogi tartalmára vonatkozó tájékoztatás adásáról szól. Megítélésük szerint a kártérítés jogosultja olyan lényeges körülmény, amely a jogi tévedésre alapított megtámadási kifogást megalapozottá teszi, és a Ptk. 339. §-a alapján az alpereseknek az elsőfokú ítéletben írt helyes indokok alapján nem áll fenn kártérítési felelőssége az üzletrész tulajdonos tagok tekintetében.

A fellebbezés az alábbiak szerint alapos:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás adatai alapján az alábbiak szerint pontosítja és egészíti ki:

1996-ban történt meg a L.-L. Kft. üzletrészeinek megvásárlása a felperes és perben nem álló házastársa részéről 50-50 % arányban, majd ezt követően az új tulajdonosok a törzstőkét 12.000.000,- forinttal felemelték. Törzstőke emelést követően került sor az új tulajdonosok részéről a társaság részére 6.000.000,- forint tagi kölcsön folyósítására.

2003. november 3. napján került sor az I. rendű alperes képviseletében a D. Centrum P. Kft. és a P. Bank és Takarékpénztár Rt. részéről rulírozó hitelszerződés megkötésére 27.000.000,- forint összegű hitel 2003. november 3-tól 2004. március 31. napjáig történő rendelkezésre tartására. 2003. november 3. napján kötött a D. Centrum P. Kft. zálogkötelezett és a P. Bank és Takarékpénztár Rt. zálogjogosult ingatlan terhelő jelzálogjog alapítására vonatkozó szerződést a fenti rulírozó hitelszerződés biztosítékeként, a D. Centrum Kft. zálogkötelezett tulajdonában lévő p.-i 37762/1 és 37762/2 hrsz.-ú telek, autószalon, szerviz, műhely és mosó megnevezésű ingatlanok terhére.

2004. április 1. napján kötött az I. rendű alperes képviseletével a D. Centrum P. Kft. újabb rulírozó hitelszerződést a P. Bank és Takarékpénztár Rt.-vel 27.000.000,- forint összegű hitel rendelkezésre tartására 2005. március 30. napjáig. E szerződés biztosítására a D. Centrum P. Kft. és a P. Bank és Takarékpénztár Rt. ismételt

ingatlant terhelő jelzálogjog alapítására vonatkozó szerződést kötött a kft. tulajdonát képező p.-i 37762/1 és 37762/2 hrsz.-ú ingatlanok terhére.

A fenti szerződések megkötéséhez a társasági szerződés előírása ellenére az ügyvezető a taggyűlés hozzájárulását nem kérte.

2005. április 12. napján kötött a D. Centrum P. Kft. többcélú hitelkeret-szerződést a H. Bank Hungary Rt.-vel 30.000.000,- forint összegű hitelkeret tekintetében. A szerződésben a felek rögzítették, hogy a hitelkeret terhére történő első igénybe vétel az ügyfél E. Bank Rt.-vel (korábbiakban P. Bank Rt.) kötött 27.000.000,- forint összegű forgóeszköz hitelszerződés alapján fennálló teljes tartozása visszafizetése céljából történhet. E hitel biztosítékaként a H. Bank Rt. és a D. Centrum P. Kft. keretbiztosítéki ingatlan jelzálogszerződést kötöttek a D. Centrum Kft. tulajdonában álló 37762/1 és 37762/2 hrsz.-ú ingatlanok terhére.

A H. Bankkal megkötött hitelkeret-szerződés és keretbiztosítéki jelzálogszerződés megkötéséhez a D. Centrum Kft. taggyűlése a jóváhagyást megadta.

A 2005. május 23-ai megállapodás, valamint az annak biztosítékaul kötött további jelzálog- és opciós szerződések tekintetében E.-né E. I. a kft.-ben lévő üzletrészének arányában követeléseit a felperesre engedményezte.

2005.május 23-ai felperes valamint I. rendű alperes között létrejött megállapodás 3./ pontja az alábbiakat rögzítette „tekintettel arra, hogy I.rendű alperes, mint a társaság ügyvezetője a társasági szerződés megszegésével okozott károkért teljes vagyonával felel, így a hitelösszeg hitelszerződés szerinti visszafizetéséig és az ingatlanok tehermentesítéséig, amely előre láthatólag 4 évig tart, I.rendű alperes és más kötelezettek külön opciós szerződés szerint opciós jogot engednek a tulajdonukban álló ingatlanokra az ügyvezető helytállási kötelezettségének biztosítására”.

A 2005. május 26-ai, a felperes és az I. és II. rendű alperes között létrejött jelzálogjog szerződés 2./ pontja szerint „felek rögzítik, hogy I.rendű alperes és a jelzálogjogosult egymással megállapodást kötöttek I.rendű alperesnek E. Gy.-val szemben fennálló helytállási kötelezettségének biztosítására 27.000.000,- forint és járulékai erejéig.”, a 3./ pont szerint „erre tekintettel jelzálog-kötelezettek vállalják, hogy I.rendű alperes kötelezettségei teljesítésének biztosítására 27.000.000,- forint és járulékai erejéig jelzálogjog és ennek biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzését engedik jelzálogjogosult javára a tulajdonukban álló az 1./ pontban meghatározott (p.-i 37833 hrsz.-ú ingatlan 1/4 -1/4 tulajdoni hányada) ingatlanra.

A felperes és a II. rendű alperes között 2007. augusztus 30. napján létrejött opciós szerződés 1./ pontjában rögzítették, hogy „felek kijelentik, hogy 2005. május 26. napján egymással opciós szerződést kötöttek, melyben rögzítették, hogy I.rendű alperes és a jogosult egymással megállapodást kötöttek I.rendű alperesnek E. Gy.-val szemben fennálló helytállási kötelezettségének biztosítására 27.000.000,- forint és járulékai erejéig. Kötelezett kijelenti, hogy e megállapodást megismerte.” Az

opciós szerződés 2./ pontja szerint kötelezett tudomással bír arról, hogy mely kötelességsszegése esetén gyakorolhatja a jogosult az opciós jogát. Erre tekintettel kötelezett vállalja, hogy I.rendű alperes kötelezettségének megszegése esetén I.rendű alperessel együtt állt helyt készfizető kezesként, és ezért opciós jogot enged jogosult javára a tulajdonában álló ingatlanok 1/4 tulajdoni hányadára."

A dr. M. Z. ügyvéd által készített és ellenjegyzett, 2010. május 3. napján kelt, a felperes zálogjogosult, az I. és II. rendű alperes, valamint V. M. és V. A. zálogkötelezettek között létrejött zálogszerződés 1./ pontja szerint „a felek rögzítik, hogy 2005. május 23-án felperes és I.rendű alperes között szerződés jött létre, amelyben I.rendű alperes elismerte, hogy E. Gy.-val szemben 27.000.000,- forint azaz huszonhétmillió forint és járulécai tekintetében tartozása áll fenn. I.rendű alperes a 2007. augusztus 30. napján kötött szerződésben elismerte a férjét terhelő tartozást, egyben készfizető kezességet vállalt a teljes tartozásért, továbbá opciós jogot engedett bizonyos mezőgazdasági ingatlanokra."

A 2./ pontban megállapították a felek, hogy a I.rendű alperest és feleségét terhelő tartozás a szerződés aláírásának napjáig nem lett kiegyenlítve, ezért a felperes házastársa E.-né E. I. vevő, a felperes, mint az opciós jog jogosultja és I.rendű alperes között a mezőgazdasági ingatlanok tekintetében adásvételi szerződés jött létre. Ezeknek az ingatlanoknak az együttes értéke és vételára 2.971.315,- forint volt, amelyet a felek beszámítottak az E. Gy.-t megillető 27.000.000,- forint és járulékait kitevő követelésbe, ezért ennek értékével a követelés csökkent.

A szerződés 4./ pontja rögzítette, hogy a felek a szerződés aláírásának napján kelt külön megállapodásban rögzítették azt, hogy I.rendű alperest és II.rendű alperest milyen összegű tartozás terheli.

Az 5./ pont szerint 10.000.000,- forint tőke és kamatai követelés erejéig, annak biztosítására a kötelezettek jelzálogjogot engedtek a b.-i 1045 hrsz-ú gazdasági épület és udvar megjelölésű ingatlanra, amely a zálogkötelezettek osztatlan közös tulajdonában áll, a szerződés 6./ pontjában ezért az 5./ pontban írt ingatlanra a felperes javára biztosított opciós jogot a szerződés aláírásával megszüntették.

2010. május 3. napján E.-né E. I. nyilatkozó, felperes nyilatkozó és a II. rendű alperes készfizető kezes nyilatkozat megnevezésű okiratot írt alá, szintén dr. M. Z. ügyvéd ellenjegyzésével. A nyilatkozat 1./ pontja rögzítette, hogy a 2005. május 23-ai megállapodásban rögzített 27.000.000,- forintos tartozás 2010. évben 29.600.000,- forintra emelkedett figyelemmel arra, hogy a D. Centrum Kft. az U. Bank kielégítése végett az A. Bank Zrt.-től vett fel további kölcsönt, valamint felperes, mint a kft. tagja 15.000.000,- forint tagi kölcsönt adott a kft.-nek az U. Bank kielégítése végett. A nyilatkozat 2./ pontjában rögzítették, hogy a II. rendű alperes tulajdonában volt szántó ingatlanok tulajdonjogának átruházásával, illetve készpénz fizetésével a nyilatkozat aláírásának napján 9.000.000,- forint az I. és II. rendű alperesek részéről kifizetésre került, részben beszámítás útján. A nyilatkozatot aláíró felek rögzítették, hogy a fennálló tőketartozás összege 20.600.000,- forint, amelynek megfizetéséért a teljes összeg erejéig a II. rendű alperes továbbra is készfizető kezességet vállal.

Az I. rendű alperes a P. Bank és Takarékpénztár Rt.-től felvett 27.000.000,- forinttal a kft. felé elszámolni nem tudott, a D. Kft. ingatlanainak tehermentesítése a 2005. május 23. napján kelt megállapodás 3./ pontjában írt határidő alatt nem történt meg, amely miatt a felperes feljelentése alapján jelenleg is büntetőeljárás van folyamatban az I. rendű alperessel szemben.

A felperes keresetében nem csak az I., hanem az I. és II. rendű alpereseket is kérte 18.000.000,- forint és annak 2005. május 23-tól járó törvényes mértékű kamata megfizetésére, amelyet utóbb 17.600.000,- forintra szállított le.

Az így pontosított és kiegészített tényállás alapján részben téves az elsőfokú bíróság jogi indokolása, erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével sem értett egyet.

Fellebbezésében kifejtettekkel szemben az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában abban a kérdésben helyesen foglalt állást, hogy a Ptk. 339.§-a alapján a tag a társaság helyett senkivel szemben sem érvényesíthet kártérítési igényt.

Az irányadó bírói gyakorlat (Szegedi Ítélőtábla Polgári Kollégiuma 2/2005.(VI.17.) számú Kollégiumi Ajánlás, Tolna Megyei Bíróság 8.G.40.058/2010/40. ítélet, Pécsi Ítélőtábla Gf.IV.30.584/2011/6. ítélet) szerint amennyiben a harmadik személy a gazdasági társaságnak szerződésszegéssel vagy más magatartással a társasági vagyon terhére hátrányt okoz, a társasági vagyon értékvesztése miatt a gazdasági társaság tagja nem érvényesíthet a harmadik személlyel szemben kárigényt arra hivatkozással, hogy a társasági részesedésében - amely a saját vagyonának a része - is értékvesztés (kár) következett be.

Helyesen utalt az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában arra, hogy valójában nincs szó önálló, külön érvényesíthető vagyoni hátrányról, a jogalanyiség ugyanis a jogi személy létesítése esetén „megkettőződik”. Az elkülönült vagyontömeg jogosultja, tulajdonosa a jogi személy társaság lesz, a létesítőnek (tagnak) megszűnnek az elkülönült vagyontömegre vonatkozó tulajdonosi jogai, de nem tulajdonosa magának a társaságnak sem, a társaság tulajdonába adott „bevitt” vagyona helyébe a társasági részesedés lép (vagyoni értékű jog, értékpapír), ami meghatározott tagsági vagyoni jogokra jogosít. A társasági részesedések értéke azonban nem független, önálló, hanem a társasági vagyon értéke határozza meg, tartalmilag mindkettőnek ugyanaz a fedezete: a közös rendelkezésre bocsátott vagyontárgyak, vagyoni eszközök, vagyontömeg. Ha az absztrakt jogi személy vagyona hátrányt szenved, az egy és ugyanazon vagyoni hátrány, mint a társasági részesedés (üzletrész) értékcsökkenése. A társasági részesedés értékcsökkenése miatti kártérítés egynemű a társaságot ért kár megtérítésével, ha ugyanis a társaságot ért kár megtérül a társasági részesedés értékcsökkenése helyreáll. Amennyiben ugyanazon vagyontömegben esett ugyanazon vagyoni hátrány miatt a jogi fikció folytán elkülönült jogalany (jogi személy, társaság) és az abban résztvevő tag külön-külön kártérítést érvényesíthetne, akkor a károkozónak a kárt kétszeresen - jogi személy tag esetén akár többszörösen - kellene megtérítenie. Valójában ugyanazon vagyontömegre a jogalanyiség „megkettőzése” nem eredményez egyfelől sem kétszeres (többszörös) helytállási kötelezettséges, másfelől kétszeres (többszörös)

igényérvényesítési jogosultságot sem. Ahogy a társaságba bevitt magánvagyon terhére a tag nem tartozik kétszeres helytállással (a jogi személy felelőssége nem azt jelenti, hogy egyfelől helytáll a gazdasági társaság az elkülönült vagyon terhére, másfelől ugyanazon kötelezettségért a társasági részesedés névértéke erejéig még egyszer a tag is felel) ugyanígy a bevitt magánvagyonára javára a tag kétszeresen igényt sem érvényesíthet (egyfelől, mint a társaság vagyonát ért hátrány megtérítése, másfelől, mint a társasági részesedés értékcsökkenése miatti kártérítés).

A kifejtettekre tekintettel a felperesnek a Ptk. 339.§-ára alapított kártérítési igénye a szerződésen kívül a kártérítés, illetőleg a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti jogcím tekintetében megalapozatlan. (Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a fellebbezésben kifejtettekkel ellentétben az I. rendű alperes büntetőjogi felelősségének megállapítására a polgári ügyekben eljáró bíróságnak nincs hatásköre.)

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából azzal a megállapítással is, hogy a 2005. május 23-ai megállapodás a Gt. 29.§ (1) bekezdésében írtakba ütköző jogszabálysértő volta miatt nem semmis. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a szerződési szabadság elvére tekintettel az I. rendű alperes a régi Gt. 29. § (1) bekezdésében foglalt kártérítési felelősségre vonatkozó szabály ellenére a tag tulajdonosok felé szabadon vállalhatott kártérítési kötelezettséget, erre vonatkozó jognyilatkozata, illetve a helytállási kötelezettséget biztosító szerződéseket tartalmazó jognyilatkozatai, valamint az I. rendű alperes hozzátartozóinak e jognyilatkozatai ez okból nem tekinthetők jogszabálysértőnek.

Ugyancsak egyetértett a másodfokú bíróság a kényszer, fenyegetés címén előterjesztett megtámadási kifogás aaptalanságára vonatkozó elsőfokú ítéleti indokolással.

Alaposan hivatkozott azonban a felperes fellebbezésében arra, hogy keresetét a 2010. május 3-án létrejött, dr. M. Z. ügyvéd által szerkesztett és ellenjegyzett zálogszerződésre és nyilatkozatra is alapította.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a 2010. május 3-ai zálogszerződés 1./ és 2./ pontjában foglaltak a 2005. május 23. napján kötött megállapodásban az I. rendű alperes által vállalt, és összecszerűségében a 2005. május 26-án kelt jelzálogszerződésben pontosított kártérítési kötelezettség írásbeli megerősítésének, másrészt tartozáselismerő nyilatkozatnak minősülnek.

Helytállóan hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy a 2005. május 23-ai megállapodásban és 2005. május 26-ai jelzálogszerződésben vállalt kötelezettséget a 2010. május 3-ai zálogszerződésben foglalt szerződési nyilatkozatok megerősítették, ennek aláírásával a Ptk. 236.§ (4) bekezdése alapján az I. és II. rendű alperesek megtámadási joga megszűnt, amely miatt az elsőfokú bíróság

tévesen találta megalapozottnak az alperesek jogi tévedésre alapított megtámadási kifogását.

(Megjegyzzi a másodfokú bíróság, hogy a megtámadás jogcíme S.-né dr. H. Á. 22. jegyzőkönyv 8. oldal 2 bekezdésében foglalt vallomására tekintettel helyesen nem jogi tévedés, hanem közös téves feltevés lehetett volna, ahogy arra a 20. sorszámú beadványban maguk az alperesek is hivatkoztak, nincs ugyanis bizonyíték - a másodfokú bíróság álláspontja szerint S.-né dr. H. Á. tanúvallomása ilyenként nem értékelhető - arra vonatkozóan, hogy az ügyvéd a feleknek együttesen adott lényeges kérdésben a jogszabály tartalmára nézve nyilvánvalóan téves tájékoztatást. A rendelkezésre álló bizonyítékok - így különösen S.-né dr. H. Á. tanúvallomása - alapján azonban az állapítható meg, hogy közös jogi tévedés sem állt fenn, az I. rendű alperes nem tévedésből, hanem a büntetőjogi felelősségre vonás elkerülése érdekében vállalt a tag tulajdonos magánszemélyek felé kártérítési felelősséget a társasági szerződésbe ütköző magatartásából eredően keletkezett kár megtérítése tekintetében. Ennek bizonyítéka az említett tanúvallomáson túl az is, hogy nemcsak a I. rendű alperes, hanem annak családtagjai a II. rendű alperes, valamint az I. és II. rendű alperesek gyermekei is opciós, illetve zálogkötelezettséget vállaltak annak érdekében, hogy az I. rendű alperes elkerülhesse jogszabálysértő magatartásának büntetőjogi konzekvenciáit.)

A Ptk. 242.§ (1) bekezdése szerint a tartozás elismerése a tartozás jogcímét nem változtatja meg, de az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy a tartozása nem áll fenn, bírósági úton nem érvényesíthető, vagy a szerződés érvénytelen.

Bár a törvény a tartozás-elismerést a szerződés módosításának eseteivel azonos fejezetben szabályozza, ilyen nyilatkozat nemcsak szerződésből, hanem bármilyen kötelmi viszonyból eredő tartozás elismerése érdekében tehető és a szerződésen alapuló tartozás elismerése a szerződést nem módosítja. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a 2010. május 3-ai zálogszerződés 1./ és 2./ pontjában az I. rendű alperes a korábban 2005. május 23. és 26. napján a felperes felé vállalt kártérítési kötelezettségét ismerte el. Kártérítési kötelezettséget pedig azért vállalt, - ahogy azt a perben S.-né dr. H. Á. tanúvallomása megerősítette (22. jkv. 7. oldal) - mert a kft tulajdonosai felé ismerte el a felelősségét a szabálytalanul felvett hitellel okozott kár tekintetében.

A tartozás-elismerés új kötelmet nem hoz létre, és nem változtatja meg a kötelem jogcímét sem, az érvényes tartozás-elismerés legfontosabb következménye az, hogy megfordul a bizonyítási teher, így a kötelezettet terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn.

A perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az alperesek a tartozás fenn nem állását nem bizonyították, hivatkozásukkal szemben a kft. ingatlanán végzett beruházások fedezetéhez - a felperes által csatolt mérlegbeszámolók adatai szerint - a kft. nevében az ügyvezető által a taggyűlés jóváhagyása nélkül felvett hitelre nem volt szükség, annak hovafordítására az I. rendű alperes érdemi magyarázatot adni nem tudott.

A fennálló tartozás összegszerűsége vonatkozásában a 2010. május 3-ai zálogszerződés 27.000.000,- forintot rögzít, ezt erősítette meg S.-né dr. H. Á. tanúvallomása is (22. jegyzőkönyv 7. oldal), amely szerint „gyakorlatilag az összegszerűséget a hitel összege határozata meg és semmi más nem került szóba.” Ugyanezt az összeget rögzítette az I. és II. rendű alperes által 2005. május 26-án aláírt jelzálogszerződés, amelyben a II. rendű alperes az I. rendű alperes fennálló tartozásáért készfizető kezességet is vállalt, valamint a 2010. május 3. napján II. rendű alperes által aláírt nyilatkozat is. Ehhez képest a 2010. május 3. napján létrejött zálogszerződés, valamint nyilatkozat tartalma és a perben becsatolt engedményezési szerződés (9/F/3.) alapján a felperes keresete összegszerűségében is helytálló.

A Ptk. 328.§-a (1) bekezdése értelmében a jogosult a követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés).

A Ptk. 329.§ (1) bekezdése szerint az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép és átszállnak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is.

A törvény nem köti az engedményt alakszerűséghez, a Ptk. 216.§ (1) bekezdése értelmében tehát az erre irányuló szerződés akár szóban, akár írásban érvényesen létrejöhet, sőt elvileg az sem kizárt, hogy a felek az engedményezésre illetőleg az annak elfogadására irányuló akaratukat ráutaló magatartással fejezzék ki.

A perben tanúként kihallgatott S.-né dr. H. Á. a 2005. május 23-án kelt megállapodással kapcsolatban elmondta (22. jegyzőkönyv 5. oldal), hogy „sem engedményezés sem meghatalmazás írásban nem történt, de amikor ezt a megállapodást a Vándori úr aláírta, akkor tisztában volt azzal, hogy az E. úr a feleségét is képviseli, bár nem vitatom, hogy ez szintén nem jelenik meg írásos megállapodásban, de ezt ő nagyon jól tudta.”

A fentiek alapján a szóbeli engedményezés folytán a felperes tulajdonostárs felesége követelése tekintetében is jogosulttá vált követelés érvényesítésére az alperesekkel szemben.

Az alperesek egyetemleges marasztalása a II. rendű alperes által vállalt készfizető kezességre tekintettel, a Ptk. 274.§ (2) bekezdés a) és b) pontja alapján áll fenn.

A 2005. május 23-ai megállapodás és az azt biztosító 2005. május 26-ai jelzálogszerződés érvényességére tekintettel a Ptk. 262.§ (1) bekezdése és a Ptk. 255.§ (1) bekezdése alapján kötelesek az I. és II. rendű alperesek a zálogtárgyból való kielégítés tűrésére.

Késedelmi kamat fizetésére az alperesek a Ptk. 360.§ (1) bekezdése, valamint a Ptk. 277.§ (1) bekezdése alapján kötelesek, a Ptk. 301.§ (1) bekezdése szerinti mértékben.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint változtatta meg.

A sikeres fellebbezés folytán az eredetileg előterjesztett 18.000.000,- forintos pertárgyértékhez képest a felperes 98%-ban, az alperesek 2%-ban lettek pernyertesek az elsőfokú eljárásban. Az Itv. 74.§ (3) bekezdése folytán irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és a Pp.81.§(1) bekezdése alapján ilyen arányban kötelesek a felek a felperes illeték-feljegyzési jogára tekintettel le nem rótt elsőfokú eljárási illeték viselésére. Ugyancsak a pernyertesség arányában kötelesek a Pp. 81.§(1) bekezdése alapján az I. és II. rendű alperesek a túlnyomórészt pernyertes felperes javára perköltség megfizetésére, amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdése és 4/A.§-a alapján állapította meg.

A fellebbezési pertárgyérték 17.600.000,- forint volt, a másodfokú eljárásban a felperes 100%-ban pernyertes lett, ennek megfelelően az Itv. 74.§ (3) bekezdése folytán irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelesek az alperesek felperes részre engedélyezett illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték állam javára történő megfizetésére, valamint kötelesek a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének viselésére, amely az őt képviselő ügyvéd munkadíjából áll, és amelynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján állapította meg.

Pécs, 2012. június 06.

Dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, . Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró

A kiadmány hitelül: